

Dosarul nr. 3ra-681/2020

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (V. Ciumac)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A.Bostan, V. Negru, A. Pahopol)

ÎNCHEIERE

08 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată de către Bostan Fiodor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, intervenienți accesorii Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Ciocana, Societatea cu Răspundere Limitată „Arțar”, Societatea cu Răspundere Limitată „Întreprinderea de Aprovizionare și Livrare a Gazelor” or.Strășeni cu privire la recalcularea pensiei, împotriva deciziei din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 10 octombrie 2018 Bostan Fiodor a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Ciocana cu privire la recalcularea pensiei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 27 ianuarie 2018 a obținut dreptul la pensie pentru limită de vârstă acordată în temeiul îndeplinirii cumulativ a condițiilor privind vârsta de pensionare și stagiul de cotizare prevăzut de legislația în vigoare.

Pensia stabilită de organul emitent constituia 6971,24 lei/lună, iar după calculele sale efectuate în conformitate cu Legislația Republicii Moldova în vigoare la data stabilirii pensiei, este cu 1792,30 lei/lună mai puțin față de stagiul de cotizare confirmat.

A menționat că pensia pentru limită de vârstă a fost stabilită incorect, cu diminuarea nejustificată a stagiului de cotizare realizat anterior intrării în vigoare a Legii privind pensiile și calcularea eronată a venitului mediu lunar asigurat valorizat (VAV), prin aceasta micșorând și cuantumul pensiei cu 1455,55 lei/lună la data stabilirii. Stagiul total de cotizare a fost diminuat prin omiterea perioadei contributive din 22.09.1995 până la 09.08.1996 (0,9 ani), din timpul activității lui în cadrul ÎM „Arțar”.

Prin aceasta au fost încălcate prevederile art. 51 alin. 1 al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 „Privind pensiile de asigurări sociale de stat”, Hotărârea Guvernului

nr. 165 din 21 martie 2017, (anexa nr. 1) pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei Capitolul XII, art. 69 și Hotărârea Guvernului nr. 417 din 3 mai 2000, pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei Capitolul II, pct. 21, alin1.

Mai mult, în conformitate cu dispozițiile art. 28 alin. (2), art. 29 alin. (2) și art. 34 alin. (1) din Legea nr. 111 din 27.04.2007 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, obiecte ale amnistiei fiscale sânt sumele restanțelor reflectate în sistemul de evidență al Serviciului Fiscal de Stat mun. Chișinău, al Casei Naționale de Asigurări Sociale, inclusiv în sistemul de evidență specială, la situația din 01 ianuarie 2007, la contribuțiile de asigurări sociale de stat. Deci pentru perioada de până la 31.12.2006 sumele contribuțiilor calculate se consideră achitate prin lege, în legătură cu amnistia fiscală, sub incidență acestor prevederi cade și perioada contributivă a ÎM „Arțar” din 22.09.1995 pînă la 09.08.1996.

De asemenea, la determinarea venitului lunar asigurat valorizat, n-a fost luat în calcul venitul realizat la SRL „ÎALG” din or. Strășeni în perioada 01.02.2016 - 31.12.2017 sub pretextul că n-au fost achitate contribuțiile de asigurări sociale de stat, care sunt de datoria angajatorului, diminuându-se și stagiul de cotizare cu 2 luni, prin aceasta micșorându-se și cuantumul pensiei încă cu 336,75 lei/lună, atingând în total suma de 1792,30 lei/lună la data stabilirii. Asiguratul (angajatul) nu poartă nici o obligație față de îndatoririle angajatorului și rămâne pe seama autorităților statului pentru încasarea contribuțiilor datorate.

Cererile depuse pentru soluționarea litigiului pe cale amiabilă au fost respinse de către CTAS sect. Ciocana și CNAS. Consideră că la emiterea răspunsurilor nr.5057/13-53/2018 din 09 iulie 2018 și nr.B-1683/18 din 12 septembrie 2018, recepționat la 17 septembrie 2018, organul emitent i-a încălcat dreptul prevăzut de art.33 alin. 1 lit.a) din Legea nr.156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, a manifestat lipsă de imparțialitate, a încălcat grav normele art.47 din Constituția Republicii Moldova.

A solicitat reclamantul obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale la recalcularea, stabilirea și achitarea pensiei ce i se cuvine, pentru limita de vîrstă, dobîndită în baza art. 33 alin.(1) din Legea nr.156 din 14.10.1998, cu includerea perioadei contributive din 22.09.1995 pînă la 09.08.1996 – (0,9 ani), din timpul activității în cadrul ÎM „Arțar” și determinarea corectă a venitului mediu lunar asigurat valorizat cu includerea venitului realizat la SRL „ÎALG” din or.Strășeni în perioada 01.02.2016 – 31.12.2017.

Prin încheierea din 01 aprilie 2019 Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani au fost atrase în proces în calitate de intervenienți accesorii ÎM „Arțar” și SRL „Întreprinderea de Aprovizionare și Livrare a Gazelor” or. Strășeni (f.d.102).

Prin hotărârea din 31 mai 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, cererea de chemare în judecată înaintată de Bostan Fiodor a fost admisă, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze, să stabilească și să achite pensia lui Bostan Fiodor pentru limită de vîrstă, dobîndită în baza art.33 alin. 1 din Legea nr.156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, cu includerea perioadei contributive din 22.09.1995 pînă la 09.08.1996 și includerea venitului realizat la Întreprinderea de Aprovizionare și Livrare a Gazelor în perioada 01.02.2016-31.12.2017 la determinarea venitului mediu lunar asigurat valorizat.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, Casa Națională de Asigurări Sociale în termenul stabilit a declarat apel împotriva hotărârii din 31 mai 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

Prin decizia din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, corectată prin încheierea din 26 februarie 2020, a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 31 mai 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

Pentru a decide astfel instanța de apel a constatat că, în litigiul dat s-a contestat refuzul CNAS de a include lui Bostan Fiodor în stagiul total de cotizare a perioadei din 22.09.1995 pînă la 09.08.1996 – (0,9 ani) când a lucrat la ÎM „Arțar” și refuzul de a include în venitul mediu lunar asigurat valorizat, venitul intimatului realizat la SRL „ÎALG” or. Strășeni în perioada 01.02.2016 – 31.12.2017, în ambele cazuri din motivul că întreprinderile menționate nu au achitat în perioadele respective contribuții de asigurări sociale obligatorii.

Colegiul judiciar a considerat corectă concluzia instanței privind lipsa obligației intimatului Bostan Fiodor de a achita personal contribuții de asigurări sociale în bugetul de asigurări sociale de stat pe parcursul activității sale de muncă, deoarece în conformitate cu art. 4 al Legii privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489 din 08.07.1999, această obligație revine angajatului numai în cazurile prevăzute în pct. 3) – 5) suscitute, el nefiind o persoana din categoriile menționate.

Colegiul judiciar, a considerat că prevederile Legii nr.111/2007 pentru modificarea și completarea unor acte legislative nu pot fi aplicate către ÎM „Arțar”, deoarece datoriile întreprinderii față de bugetul național a asigurărilor sociale nu au fost reflectate în sistemul de evidență a CNAS, fapt confirmat prin Certificatul CTAS sectorul Botanica nr.297 din 31.01.2018, și astfel condițiile amnistiei fiscale sunt inaplicabile în situația intimatului Bostan Fiodor.

La 12 februarie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei hotărâri noi.

În motivarea recursului recurentul a invocat că concluzia instanței de fond menținută prin decizia instanței de apel de a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale să includă la calcularea pensiei anumite perioade de activitate a intimatului, pentru că nu se confirmă plata contribuțiilor, în mărimile stabilite, la bugetul asigurărilor sociale de stat, este greșită.

A menționat că argumentele primei instanțe, susținute de către instanța de apel precum că faptul neachitării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii datorat de către angajator nu-i sunt imputabile intimatului, urmează a fi considerat parțial neîntemeiat, deoarece acest fapt nu poate fi imputat nici Casei Naționale de Asigurări Sociale. Or, Casa Națională de Asigurări Sociale are obligația impusă de lege de a calcula pensiile subiecților îndreptățiți doar din acele perioade de activitate care se confirmă achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii în volumul stabilit de lege.

A susținut că reclamantul urmează să formuleze pretențiile față de angajatorii săi, inclusiv pe cale judecătorească, ca aceștea să-și onoreze obligațiile prevăzute de lege privind achitarea contribuțiilor datorate la bugetul asigurărilor sociale de stat, acest fapt fiind tratat de către instanțele de judecată cu superficialitate.

La 28 mai 2020 Curtea Supremă de Justiție a expediat participanților la proces

copie recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, împotriva deciziei din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

La 10 iunie 2020 (data de pe plicul poștal) Bostan Fiodor a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținerea în vigoare a deciziei instanței de apel.

Conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Din actele cauzei rezultă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 10 decembrie 2019, în lipsa Casei Naționale de Asigurări Sociale și a fost notificată participanților la proces la 07 februarie 2020 (f.d.153).

Casa Națională de Asigurări Sociale a recepționat decizia din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău la data de 17 februarie 2020 (f.d.165). Astfel, recursul depus la 24 februarie 2020, este în termen.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării

recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245, alin.(2) din Codul administrativ.

În context, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurent este inadmisibilă.

În conformitate cu art.art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh